

Bankakanningar- dagur

Oddagrein

Í DAG er »bankakanningardagur«. Mest umrædda kanningin í Føroyum síðani frágreiðingin um sjóvinnubankamálið fyrst í fimtiárunum verður almannakunngjørd í dag.

UM hon fær nakran týðning, og hvønn týðning, hon fær, ber enn ikki til at siga. Heldur ikki ber til at siga, um hon fær nakrar avleiðingar.

EITT er tó vist, og tað er, at bankamálið og búskaparskræðið hava broytt viðurskiftini millum Føroyar og Danmark. hetta fer allar helst at hava við sær, at Føroyar og Danmark eru noydd at samráðast um eina nýggja avtalu, ein nýggjan sáttmála millum ríkispartarnar. Men iniciativid liggur hjá feroyingum, og spurningurin er: – klára feroyingar at semjast um eitt uppskot at leggja fyri danskar stjórnarmyndugleikar?

SEINASTU vikurnar og dagarnar er nógv sagt sum um at feroyingar fáa viðhald og uppreisn í bankakanningini, men er kanningin ikki almannakunngjørd, og tað hevur helst verið skeivt einans at venda »skjútsið« móti dønum, tí tað kann eins væl verða vend ímóti okkum feroyingum.

Á hesum stað skal ikki nøkur niðurstøða verða gjørd, hóast so mikið nógv er komið fram, at vit seta spurnartekin við trúvirðið hjá donskum stjórnarmyndugleikum, politikarum og embætismönnum.

– VAR samspæl millum stjórnina og Den Danske Bank, og visti forsætismálaráðið um ráðagerðina at fáa feroyingar at gera partabævaumbýtið, so Den Danske Bank slapp undan sínum skyldum í Føroyum, og feroyingar keyptu ein banka, sum skjótt vísti seg at vera eitt trotabúgv?

– FEKK embætismaðurin í forsætismálaráðnum fíggarfretirlitið at seta »kreppuna« í verk? Fekk Føroya-bólkurin fíggarfretirlitið at steðga við at kanna Føroya Banka á vári 1993?

– VISTI forsætismálaráðharrin meira enn hann hevur sagt? O.s.fr. Hesar spurningar og nógvar aðrar við, fær feroyski almenninur ikki svaraðar fyrr enn seinnapartin, í kvöld og teir komandi dagarnar.

EITT er gongdin í øllum bankamálum, og lýsir kanningin hana til fulnar, og hvørjar verða so avleiðingar?

Sosialurin

Fiskimenn brúktir til at spjaða verkamannafjældina

Hvørjum beini stendur Óli Jacobsen, formaður Fiskimannafelagsins og limur av stuðulsflokki Fólkaflaksins á lögtingi. Vitugu seta henda spurningin, tí tað at hann situr á lögtingi umboðandi Verkamannafylkingina í samgongu var tann, at leiðarar Føroya Fiskimannafelags og Føroya Arbeidara-felag vóru misnøgdir við tey tiltøk, sum vórðu framd av okkara flokki. Tey høvdu helst rætt í tí, at tað hendi alt ov lítið.

Nú skuldi vend koma í, tey boðaðu frá einum øðrum politikk. Tað skuldu beinanvegin verða framd tiltøk, sum skuldu økja um arbeidsplassini á landi. Tí stovnaðu tey sín egna flokk, tey søgdu bæði í orð og skrivning, at teir borgarligu høvdu alt ov stóra ávirkan, verkafjældini at skaða, men nú skuldi vend koma í.

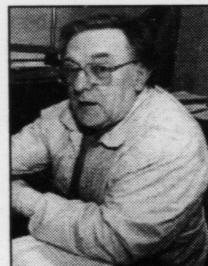
Beint áðrenn tey tóku stóðu til stovnanina av egna

flokki høvdu formaður Føroya Arbeidara-felags og formaður Føroya Fiskimannafelags í Sosialinum lovfarið Maritu Petersen, tí hon sum lögmaður sleit samarb-eiðið við Fólkaflakkin.

Hvar eru vit í dag nú ein partur av Verkamannafylkingini er størsti stuðul Fólkaflaksins í ætlanum teirra at sáða split ímillum verkamannafelagini bæði á sjógv og landi?

Skattauppskot teirra eru kávalótir og hava bert eina uppgávu, og tað er lækka lønina hjá fiskimönnum. Tað næsta verður, at teir av-taka inntøkturtygdina. Tiltøk teirra ímóti okkara útróðr-armönnum boða ikki frá nøkrum góðum fyri okkara fiskimenn.

Tað er greitt fyri Føroya fólk, at Óli Jacobsen sum umboð fyri Verkamannafylkingina í samgongu, nú hevur sett sær fyri at flyta arbeidsplass sum í øldir

hava verið á landi.

Tey skulu sambært ætlan-unum nú fyri at bota um raksturin hjá skipunum og harvið stuðul til reiðararnar, arbeidsplassini skulu flytast úr flaka- og fiskivirkjum umboð á skipini.

Verður hetta framt í verki, vil tað hava við sær eitt rísa-stórt arbeidssloysi, og tað hevur bert eitt endamál, at spjaða verkamannafelagini og ein beinleiðis stuðul til reiðaran.

Tað vóru nógvir arbeidsmenn og -kvinnur sum stuðlaðu Verkamannafylkingina til seinasta val. Tøkk-in er nú í ljósmála, ein av-toftan av fiskavirkkan á landi, ein stuðul til Fólka-flokkin við at gera verka-fólkið á landi arbeidssleys.

Fiskimenn verða í dag brúktir sum stuðul í einari spjalding av verkamannafjældini.

Gott er, at hetta er komið fram, so at Føroya fólk veruliga veit, hvønn tey kunna seta sitt álit á.

Javnaðarflokkurin góð-kennir ikki eina niðurgerð av okkara verkafólki bæði á sjógv og landi. Tað eru móguleikar at bota um við-urskiftini hjá verkafólki utt-an at seta tey upp ímóti hvør øðrum.

Tað sum nú hendir, er tón-leikur í oyrunum á Fólka-flokkinum.

Sverre Midjord

Lesarabráv

Heimastýri umaftur

So nú byrjaði tað aftur, orðaskiftið um hvat heima-stýrislógin er. Eitt orð-skifti, sum fór fram fyrst í 50 árunum, og sum eingin rættuliga tíndi at fáast við meira, tí tað var øllum greitt at líka mikið, hvat lögfrøðin sigur ella ikki, so er heima-stýrislógin úrslit av einari politiskari semju ímillum Danmark og Føroyar.

Teir politisku flokkarnir hava allir góðkent skipan-ina. Fólkaflakkurin longu í 1950, tá hann fór í lands-stýrið og Tjóðveldisflokk-urin tá hann seinni fór upp í landsstýrið.

Viðvíkjandi tí, sum nú er komið upp, at Føroyar eru ikki annað enn eitt amt, er tað at siga, at einki danskt amtsráð hevur heimild at samtykkja lógir um ognar-

tøkur ella lógir, sum áleggja borgarunum revsiábyrgd. Um hetta kann stutt sagt sigast, at tað stríð verður í-millum teóri og veruleika, so er tað bara synd í teoret-ikaranum.

Tað var nú ikki júst hetta sum fekk meg at skriva, men hetta:

Ein fólkaflakksstingmaður er nú farin at fáast við stats-rættarteyrir tó ikki meira enn so, hann skal hava donsku stjórnina at siga honum hvat er rætt og skeivt. Hann skal hava danir at siga, hvussu teir skilja heimastýrislógina.

Tað er sum um lúsin má vera útlendsk. Fólkaflaks-maðurin kundi gjørt sær tann ómak at hugt í stýris-skipanarlítið síða 65 og fylgjandi. Hann hevði tá

fingið eitt greitt svar uppá, hvat heimastýrislógin er. Nevniliga at hon er tvær lógir, ein donsk, samtykt av danska ríkisdegnum, stað-fest av kongi og kunngjørd í Danmark, men ikki kunng-jørð í Føroyum og tí heldur ikki galdandi her, og ein feroysk, samtykt av Løgtingi-num, staðfest av amtmanni og kunngjørd í Føroyum og tí galdandi her. Hann hevði tá eisini sæð, at tann danska lógin er ein staðfesting av tí, sum lögtingið framman-undan hevur samtykt. Hann hevði tá eisini sæð at tað er bert feroyska lóggevvaldið sum kann broyta lógina, sum er galdandi í Føroyum.

Hetta er tað, sum vit eiga at halda okkum til, og eg kann ikki við mínum besta vilja skilja hvat tað er, sum

hesin fólkaflaksmaðurin vil við sínum spurningi til donsku stjórnina annað enn at gera vart við seg sjálfan.

Óg tá hann so fær tað svar, at Danir ikki halda, at teir einvíst kunnu broyta heimastýrislógina, men at stjórnin vil rætta seg eftir, hvat lögtingið samtykkir, so er hann ikki nøgdur. Hvat vil hann. Skal hann trúttu donsku stjórnina til at siga, at danskt lóggevvald einsamalt kann broyta hesa avtalu?

Nei, spurningin um ríkis-rættarstøðu okkara og móguligar broytingar eiga Føroyingar sjálfir at við-gera. Tað sær tíværri út til, at danska stjórnin skilir hetta betur enn Føroyingar.

Kári Dalsgaard Petersen

Ein áheitan til Tvøroyrar býráð

Sum øllum kunnugt er Tvøroyrar kommunu ein av teimum dýru kommunun-um at liva í, tá tað viðvíkur skattaprosenti. Kommunan hevur gjøgnum árin fingið útbygt havnarøkið og eisini fingið gjørt tveir bátahylar, har bátarnir liggja trygt.

Eitt, sum hevur undrað meg og tí komi eg við hesi áheitan, er hví tað ikki blív-

ur gjørt eitt marknaðarpláss á keiðinum ella við báta-hyljarnar (nakað sum í Vágshotni). Her kundu teir bátar, sum avreiða alt, t.d. smáfisk til flakavirkið ella uppboðssøluna, selt fisk og fugl.

Tíverri er tað soeiliðs, at um tú skalt flekka fisk í handlum, klapp, ræstan fisk, knettir o.a., so skalt tú

gjalda 40-50 krónur fyri kilo. Tað er nógv biligari at keypa høsnarungur og annað kjøt til døgurðamat.

Hóast arbeidssloysið ikki er so stórt í Tvøroyrar kommunu, eru tað nógv, sum mugu venda hvørjum oyra tey tjena. Nógv hava ikki bát ella anna móguleika fyri at fáa sær ein feskan bita í pottin. Henda mugu-

leika høvdu tey fingið, um eitt tilíkt marknaðarpláss bleiv gjørt og útróðrarbátarnir høvdu sloppið við við smáfisk, sum fólk kundu keypt fyri ein rímuligan pening.

Finnleif Guttusen
Tvøroyri